

Näringsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Vidli / SF

Promemorian Sjöfartsskydd – författningsförslag (Ds 2003:40)

Sammanfattning

Med anledning av att de nya reglerna om skydd för sjöfartssektorn mot brottsliga handlingar, som antogs den 12 december 2002 av de anslutna staterna till den internationella sjöfartsorganisationen (IMO), med största sannolikhet kommer att genomföras genom en EG-förordning, har Sjöfartsverket begränsat sitt yttrande till de författningsförslag som enligt promemorians avsnitt 8 – Sjöfartsskyddet och EG-rätten kommer att behövas även när EG-förordningen träder i kraft.

EG-förordningen behöver kompletteras med regler som pekar ut vilken myndighet som ansvarar för olika frågor, i vissa fall med bemyndiganden att meddela föreskrifter samt med regler om undersökning, straff, överklagande och sekretess.

Sjöfartsverket tillstyrker de i detta yttrande behandlade förslagen i betänkandet i sak. Det måste dock göras tydligt att reglerna om undersökning är tillämpliga också vad gäller gods. Sjöfartsverket har vidare kommentarer rörande regler om återkallande av ett fartygs certifikat, möjligheten att förbjuda en hamnanläggning att utföra tjänster åt fartyg som omfattas av lagen om sjöfartsskydd, bemyndiganden för Rikspolisstyrelsen att meddela vissa föreskrifter rörande undersökning av personer och förvaringsställen, sekretess, m.m.

EG-förordningen omfattar inte alla nya regler om skydd för sjöfartssektorn mot brottsliga handlingar som antogs i IMO. De regler som inte omfattas av förordningen måste införas på annat sätt i den svenska lagstiftningen.

3 x exp. 30/10-03 AH

Datum
2003-10-06

Vår beteckning
0701-03-16543

Avsnitt 8 Sjöfartsskyddet i EG-rätten

En kompletterande lag om sjöfartsskydd

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget att kompletterande bestämmelser till EG-förordningen bör lämnas i en ny lag om sjöfartsskydd och att det i lagens inledande paragrafer bör anges att lagen kompletterar en EG-förordning.

Tillämpningsområde

Avsnitt 5.1.1.1 Fartyg och rederier

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget att det i lagen bör förtydligas att lagen endast är tillämplig för de fartyg som anges i förordningen och som används till sjöfart inom Sveriges sjöterritorium och svenska fartyg som används till sjöfart utanför sjöterritoriet. Utländska fartyg som utan att vara på svenskt sjöterritorium avser att gå till en svensk hamn skall dock också omfattas av vissa beslut som fattas med stöd av lagen samt av viss tillsyn som utförs med stöd av lagen.

Avsnitt 5.1.1.2 Hamnanläggningar

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget att samtliga hamnanläggningar som utför tjänster åt sådana fartyg som omfattas av lagen skall omfattas av regelverket och att Sjöfartsverket skall fatta beslut om att enskilda hamnanläggningar skall undantas från hela eller delar av regelverket.

Beslut om skyddsnivå

Avsnitt 5.1.5 Skyddsnivåer

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget att Rikspolisstyrelsen, efter hörande av Sjöfartsverket och Kustbevakningen, fattar beslut om vilken skyddsnivå som skall gälla för ett fartyg eller en hamnanläggning samt det som föreslagits om beslut i brådskande fall. Sjöfartsverket vill understryka att Sjöfartsverket inte har den kompetens eller tillgång till de uppgifter som krävs för att fullgöra denna uppgift.

Sjöfartsverket föreslår att den föreslagna 2 kap. 3 § ändras så att även Sjöfartsverket och Kustbevakningen ges rätt att besluta att vissa ytterligare åtgärder utöver dem som har angetts i fartygets eller hamnanläggningens skyddsplan skall vidtas av ett fartyg eller en hamnanläggning. Sjöfartsverket är också av den uppfattningen att ett beslut om att vissa specifika åtgärder skall vidtas bör kunna meddelas även på skyddsnivå ett och två om det föreligger särskilda skäl. Det kan uppkomma en situation som berör ett

Datum
2003-10-06Vår beteckning
0701-03-16543

fartyg eller en hamnanläggning som innebär en förhöjd risk som lätt skulle kunna avhjälpas om vissa specifika åtgärder vidtas som inte finns angivna i dess skyddsplan. Vid en sådan situation är det lämpligare och mer ändamålsenligt att fartyget eller hamnanläggningen endast behöver vidta dessa specifika åtgärder i stället för att skyddsnivån höjs. Höjs skyddsnivån måste fartyget eller hamnanläggningen höja hela sin beredskap vilket innebär att åtskilligt fler åtgärder måste vidtas än vad som faktiskt är nödvändigt för att risken i den uppkomna situationen skall elimineras.

Godkännande och utfärdande myndigheter

Avsnitt 5.1.7 Skyddsutredning och skyddsplan

Sjöfartsverket tillstyrker förslagen i promemorian.

Avsnitt 5.1.8 Certifikat och dokument

Sjöfartsverket tillstyrker förslagen i promemorian. Det är dock nödvändigt att lagen om sjöfartsskydd ger Sjöfartsverket rätt att återkalla ett certifikat om förhållandena inte motsvarar föreskrivna krav och bristerna, trots föreläggande, inte har avhjälpats. Detta förhållande anges inte som en grund för att ett certifikat skall upphöra att gälla i ISPS-koden¹ del A, regel 19 eftersom det är underförstått att certifikat skall kunna återkallas om den utfärdande staten upptäcker att fartyget inte längre uppfyller de regler certifikatet intygar att det gör (jfr SOLAS-konventionen², kapitel 1, regel 11 och 19). Eftersom utfärdandet av ett certifikat är ett gynnande förvaltningsbeslut som endast kan återkallas under vissa specifika förhållanden enligt svensk rättstradition krävs därför en kompletterande regel om återkallande i lagen.

Avsnitt 5.1.10 Likvärdiga skyddsarrangemang

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget i promemorian. Sjöfartsverket är tveksamt till om det är nödvändigt att komplettera EG-förordningen med svensk lagstiftning i denna fråga.

¹ International Ship and Port Facility Security Code

² The International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974, as amended

Datum
2003-10-06Vår beteckning
0701-03-16543

Tillsyn

Avsnitt 5.1.11 Tillsyn

Sjöfartsverket tillstyrker förslagen i promemorian. Det är endast de hamnanläggningar som uppfyller kraven i ISPS-koden som får samverka med de fartyg som omfattas av ISPS-koden. Om det framkommer att en hamnanläggning har brister i sitt sjöfartsskydd som gör att den inte uppfyller föreskrivna krav eller förutsättningarna i sin skyddsplan måste tillsynsmyndigheten ha medel att hindra hamnanläggningen från att samverka med fartyg som omfattas av ISPS-koden. Detta är inte reglerat i ISPS-koden men framgår tydligt av syftet med reglerna. Möjligheten för Sjöfartsverket att meddela förbud för hamnanläggningar att utföra tjänster åt fartyg som omfattas av ISPS-koden samt förelägganden om att åtgärda brister i en hamnanläggnings sjöfartsskydd måste därför ges genom lagen om sjöfartsskydd. Detta kan i ett europarättsligt perspektiv ses som en sanktion.

Undersökning av personer och förvaringsställen

Avsnitt 5.1.12 Undersökning av personer och egendom m.m.

Sjöfartsverket tillstyrker förslagen i promemorian. I lagförslagets 7 kap. 1 § anges att personer som uppehåller sig på ett fartyg eller en hamnanläggning samt väska, fordon, rum och annat slutet förvaringsställe på fartyget eller inom hamnanläggningen får undersökas för att förebygga brott. Motsvarande krav på undersökning gäller enligt ISPS-koden för allt bagage, gods och proviant. Av promemorians avsnitt 5.1.12 framgår att avsikten är att lagtexten skall ge möjlighet att undersöka även dessa objekt. Det är av yttersta vikt att det av lagtexten tydligt framgår att allt bagage, proviant och framförallt allt gods kan undersökas under samma förutsättningar och för samma ändamål. Detta är viktigt för att undersökningen skall kunna göras i tillräcklig omfattning. Det är också viktigt av rättssäkerhetsskäl.

Enligt förslagets 7 kap. 4 § kan kroppsvisitation och annan undersökning få utföras av en särskilt utsedd person som förordnats av polismyndighet. Det är uppenbart att en sådan särskilt utsedd person måste ha utbildning som är tillräcklig och relevant för uppgiften. Vilken omfattning den utbildning och övrig träning som skall krävas för att förordnas enligt förslagets 7 kap. 4 § skall bestämmas av Rikspolisstyrelsen. Arbetet med att förordna och kontrollera förordnade personer kommer att försaka polismyndigheterna inte obetydliga kostnader. Lagen bör innehålla bemyndigande för Rikspolisstyrelsen att meddela föreskrifter om villkor för förordnande enligt 7 kap. 4 § samt bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter för sådant förordnande.

Datum
2003-10-06

Vår beteckning
0701-03-16543

Avsnitt 5.2.2 Ordningslagen

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget att det i ordningslagen (1993:1617) skall hänvisas till lagen om sjöfartsskydd.

Bemyndiganden

Avsnitt 5.1.3 Erkänd skyddsorganisation

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget att det i lagen införs en möjlighet att delegera vissa uppgifter till erkända skyddsorganisationer samt bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka krav en sådan organisation skall uppfylla för att kunna få sådana uppdrag. En erkänd skyddsorganisation skall dock inte utföra skyddsutredningar för hamnanläggningar varför det bemyndigande som finns i lagförslagets 8 kap. 2 § första stycket 3 bör tas bort. Hamnanläggningen får naturligtvis ta hjälp av en erkänd skyddsorganisation vid utarbetandet av sin skyddsutredning men det förhållandet behöver inte regleras i lag eller annan författning.

Avsnitt 5.1.9 Utrustning, övningar, handlingar och information

Sjöfartsverket tillstyrker förslaget om ett bemyndigande för myndighet att meddela föreskrifter om information och informationsutbyte. Även om många av ISPS-kodens regler gällande information och informationsutbyte görs direkt tillämpliga genom EG-förordningen finns det regler som uttryckligen skall kompletteras av administrationen, se t.ex ISPS-koden del A, regel 5 om s.k. Declaration of Security.

Avsnitt 5.1.12 Undersökning av personer och egendom m.m

Lagen bör innehålla bemyndigande för Rikspolisstyrelsen att meddela föreskrifter om villkor för förordnande enligt 7 kap. 4 § samt bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter för sådant förordnande. Se närmare om detta ovan.

Avgifter

Avsnitt 5.1.14 Avgifter

Sjöfartsverket tillstyrker förslagen i promemorian. Frågan om avgifter är nära knuten till frågan om kostnader. I ett samarbetsorgan som består av företrädare för Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Rikspolisstyrelsen och Tullverket pågår ett arbete med att identifiera hur mycket av uppgifterna inom ramen för sjöfartsskyddet som redan ligger inom respektive

Datum
2003-10-06

Vår beteckning
0701-03-16543

myndighets kärnverksamhet och hur mycket som är ytterligare uppgifter som kommer att leda till nya kostnader.

Ansvarsbestämmelser

Avsnitt 5.1.15 Straff

Sjöfartverket tillstyrker förslagen i promemorian.

Övriga bestämmelser

Avsnitt 5.1.17 Överklagande

Sjöfartsverket tillstyrker förslagen att beslut om att godkänna eller inte godkänna skyddsplaner inte skall få överklagas och att beslut om att undanta (eller att inte undanta) en hamnanläggning från tillämpningen av reglerna om sjöfartsskydd. Sjöfartsverket stöder också förslaget att övriga beslut skall få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd skall krävas vid överklagande till kammarrätten.

Avsnitt 5.1.18 Tystnadsplikt

Sjöfartverket tillstyrker förslagen i promemorian.

Avsnitt 5.2.1 Sekretesslagen

Sjöfartverket tillstyrker förslaget om att uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd med avseende på sjöfartsskyddet bör omfattas av sekretess enligt 5 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100).

Sjöfartsverket anser även att uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat som finns hos myndighet pga. tillsyn av sjöfartsskyddet bör omfattas av sekretess enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Sekretess enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen gäller enligt 2 § och punkten 42 i bilagan till sekretessförordningen (1980:657) vid tillsyn enligt fartygssäkerhetslagen (2003:364) och fartygssäkerhetsförordningen (2003:438). Sjöfartsverket föreslår därför att tillsyn enligt EG-förordningen om sjöfartsskydd och lagen om sjöfartsskydd läggs till i bilagan till sekretessförordningen.

Sjöfartsverket skulle önska att det närmare utreddes om sekretess enligt 5 kap. 2 § sekretesslagen eller enligt någon annan paragraf som är tillämplig

Datum
2003-10-06

Vår beteckning
0701-03-16543

vid någon av de övriga myndigheterna på något sätt kan påverka möjligheten för de myndigheter som kommer att samarbeta i frågor rörande sjöfartsskydd att utbyta information som omfattas av sekretess. Sjöfartsverket ser inte att någon av de sekretessbestämmelser som i dag omfattar allmänna handlingar hos Sjöfartsverket påverkar Sjöfartsverkets möjlighet att utbyta information med övriga myndigheter i frågor rörande sjöfartsskydd.

Sjöfartsverkets instruktion

Avsnitt 5.2.3 Sjöfartsverkets instruktion

Sjöfartsverket tillstyrker i princip förslagen i promemorian. Sjöfartsverket föreslår att det i förordningen (1995:589) med instruktion för Sjöfartsverket anges att Sjöfartsverket får träffa sådana avtal om alternativa skyddsarrangemang som avses i SOLAS-konventionen, kapitel XI-2, regel 11.

Ytterligare bestämmelser

De nya regler om skydd för sjöfartssektorn mot brottsliga handlingar som antogs den 12 december 2002 av de anslutna staterna till den internationella sjöfartsorganisationen (IMO) bestod inte endast av det nya kapitel XI-2 i SOLAS-konventionen och ISPS-koden. EG-förordningen behandlar dock endast kapitel XI-2 i SOLAS-konventionen och ISPS-koden. Ytterligare regler om skydd för sjöfartssektorn mot brottsliga handlingar som antogs av IMO var regler om tidigare införande av krav på AIS (Automatic Identification System), krav på att fartyg skall märkas med ett identifikationsnummer samt krav på att fartyg skall förses med ett dokument som innehåller uppgifter om dess historik, s.k. Continuous Synopsis Record. Eftersom dessa regler inte omfattas av den kommande EG-förordningen måste de genomföras i svensk lagstiftning på annat sätt.

Krav på AIS

Krav på att fartyg skall förses med AIS var ursprungligen ett säkerhetskrav. Reglerna finns i SOLAS-konventionen, kapitel V, regel 19. Eftersom AIS:en även är av nytta från skyddssynpunkt ändrades ikraftträdandedatumet för de tidigare beslutade kraven på AIS som ett led i framtagandet av nya regler om skydd för sjöfartssektorn mot brottsliga handlingar. Bemyndigande för Sjöfartsverket att föreskriva att fartyg skall vara utrustade med AIS finns sedan tidigare i fartygssäkerhetslagen. Sjöfartsverket har införlivat de regler om AIS som tillkom vid framtagandet av nya regler om skydd för sjöfartssektorn mot brottsliga handlingar genom

Datum
2003-10-06

Vår beteckning
0701-03-16543

Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (SJÖFS 2003:5) om navigationssäkerhet och navigationsutrustning.

Märkning av fartyg med identifikationsnummer

Reglerna om märkning av fartyg med identifikationsnummer finns i SOLAS-konventionen, kapitel XI-1, regel 3. Det finns regler om fartygs märkning i förordningen (1975:929) med vissa bestämmelser om fartygs identifiering. Något bemyndigande som ger rätt att meddela föreskrifter om den märkning som avses här finns inte i denna förordning eller i någon annan författning. Eftersom förordningen med vissa bestämmelser om fartygs identifiering gäller vid registrering av fartyg i fartygsregistret och har ett annat tillämpningsområde än reglerna om krav på märkning av fartyg enligt SOLAS-konventionen, kapitel XI-1, regel 3 är det heller inte lämpligt att genomföra dessa regler genom ett bemyndigande i denna förordning. För att föreskrifter om denna märkning skall kunna meddelas krävs ett nytt bemyndigande. Ett bemyndigande att meddela föreskrifter om märkning av fartyg med identifikationsnummer ges lämpligen i lagen om sjöfartsskydd.

Continous Synopsis Record

Reglerna om s.k. Continous Synopsis Record finns i SOLAS-konventionen, kapitel XI-1, regel 5. Genom 7 kap. 3 § 1 fartygssäkerhetslagen och 3 kap. 2 § fartygssäkerhetsförordningen bemyndigas Sjöfartsverket att meddela föreskrifter om att fartyg, utöver certifikat som anges i fartygssäkerhetslagen, skall ha certifikat eller intyg om något visst förhållande som regleras i fartygssäkerhetslagen eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Sjöfartsverket kan inte med stöd av detta bemyndigande eller något befintligt bemyndigande i annan författning föreskriva att fartyg skall ha ett dokument som innehåller uppgifter om dess historik, s.k. Continous Synopsis Record, eller vad ett sådant dokument skall innehålla. För att sådana föreskrifter skall kunna meddelas krävs ett nytt bemyndigande. Ett sådant bemyndigande ges lämpligen i lagen om sjöfartsskydd eftersom reglerna rörande det s.k. Continous Synopsis Record rör sjöfartsskydd och inte sjösäkerhet samt har samma tillämpningsområde som lagen om sjöfartsskydd.

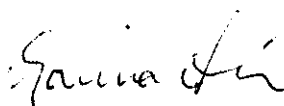
Datum
2003-10-06

Vår beteckning
0701-03-16543

Övrigt

Sjöfartsverket avser att återkomma till Näringsdepartementet med en skrivelse rörande myndigheternas kostnader för arbetet med sjöfartsskydd.

Detta ärende har beslutats av sjösäkerhetsdirektören Johan Franson.
Föredragande har varit juristen Marina Axén.

Marina Axén
på sjösäkerhetsdirektörens uppdrag